

Современный мусульманский мир. 2017. №1. ID 10

ISSN: 2587-6848

Свидетельство о регистрации СМИ: ЭЛ № ФС 77 - 69532 от 25.04.2017

Бикбулатова Миляуша Салимгареевна

*специалист по учебно-методической работе, кафедра исламской экономики и управления, Российский исламский институт, г. Казань
mila.3580@mail.ru*

Р. ФӘХРЕДИННЕ УКУ-ТӘРБИЯ ӨЛКӘСЕНДӘ КУЛЛАНУ

УДК 297.17

Мәкаләдә укучыларның фикерләү дәрәҗәләрен үстерү, милли тәрбия бирү күздә тотыла. Шул хезмәтләр аша укучыларны мөстәкыйль фикер йөртергә һәм нәтиҗә ясарга өйрәтү, миһербанлылык, игелеклелек, әйләнә-тирәгә игътибарлылык, инсафлылык кебек сыйфатлар тәрбияләргә омтылу тора.

Төп сүзләр: тәрбия, һөнәр, хезмәт, мәгърифәт, рухи мәдәният, яшъ буын, миһербанлылык, игелеклелек, әйләнә-тирәгә игътибарлылык.

Р.Фәхрединнең кеше тәрбияләүне һәм камилләштерүне үзенә асыл максаты итеп саный. Хезмәтләрендә, милләтне аң-белемле һәм һөнәрле итү белән бергә, әдәп-әхлак ягыннан тәрбияләүгә зур игътибар бирә. Камил кеше тәрбияләү – Ризаэддин Фәхредин эшчәнлегенә асылы, арка сөяге.

Ризаэддин Фәхрединнең тормыш максаты булган кешелекнең мәңгелек тәрбия тәгълиматлары бүгенге көн мәгърифәтчеләре өчен дә, мәгариф хезмәткәрләре өчен дә әһәмиятле тема булып кала.

Мәктәп-мәдрәсә, мәгърифәт, рухи мәдәният тарихын, дин мәсьәләләрен тирәнтен өйрәнү һәм барлау өчен бүгенге көндә дә үзенә әһәмиятен югалтмаган кыйммәтле чыганак булып торалар. Аларның һәркайсында, күпгасырлык халык педагогикасына таянып, гаиләдә, мәктәптә бала тәрбияләүнең һәм шуның нигезендә жәмгыятькә лаеклы шәхес үстерүнең бөтен серләре ачып бирелә. Бу хезмәтләр бүгенге көн өчен дә бик кирәкле һәм актуаль.

Жәмгыятьнең төп бурычы-яшъ буынны киләчәктә таяныч булырдай итеп тәрбияләү. Яшъ буынны, югары әхлак сыйфатларына ия булган мәдәниятле кешеләр итеп тәрбияләп, олы тормыш юлына эзерләү гамәлен Р. Фәхредин дә бөтен жәмгыятьнең иң мөһим эше дип карый.

СОВРЕМЕННЫЙ МУСУЛЬМАНСКИЙ МИР

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
РОССИЙСКОГО ИСЛАМСКОГО ИНСТИТУТА
www.islamjournal.ru

Бикбулатова М. С. Р. Фәхреддинне укв-тәрбия өлкәсендә куллану [Электронный ресурс] / М. С. Бикбулатова // Современный мусульманский мир: электрон. журн. – 2017. – № 1. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM). Систем. требования: Pentium III, процессор с тактовой частотой 800 Мгц; 128 Мб; 10 Мб; Windows XP/Vista/7/8/10; Acrobat 6 x.

Современный мусульманский мир. 2017. №1. ID 10

ISSN: 2587-6848

Свидетельство о регистрации СМИ: ЭЛ № ФС 77 - 69532 от 25.04.2017

Риза Фәхритдиннен зирәк фикеренә колак салыйк: “Бала чакта алган тәрбияне сонрак бөтен дөнья халкы да үзгөртә алмас”, - дип кисәтә ул.

Шуңа күрә Ризаэддин Фәхреддин тәрбия эшенә зур әһәмият бирә, Г.Курсави, Ш.Мәржанинең карашларын дәвам итә. Кеше –тәрбия жимеше, тәрбиясе нинди-кешесе шундый, дигән караштан чыгып эш итә, белем, дин, әхлак, тәрбия мәсьәләләрен яктырта. Ризаэддин Фәхреддин мәгърифәт юлында беренче планга гаилә тәрбиясен куя. Аның фикеренчә, тәрбиянең башы гаилә, ата белән ана-беренче тәрбиячеләр. Жәмгыятьтә хатын-кызның, ананың роле, тәрбиягә, белем алуға, әдәп-әхлакка караган 80 гә якын хезмәтә чыга.”Тәрбияле ана” “Тәрбияле ата”, “Тәрбияле бала”(1898), “Гаилә”(1902), “Нәсыйххәт”(1902), “Әдәбе тәғлим”(1902), “Шәкертлек әдәбе” (1899,1900,1903) китапларында галим милләтнең көчен, дини сафлыгын, гаилә ныклыгын әхлак, психология, йола, горейф-гадәт яктылыгында ачып бирә.

Укучыларның фикерләү дәрәжәләрен үстерү, милли тәрбия бирүне көчәйтү максатыннан күренекле мәгърифәтче, галим, дин белгече Р. Фәхретдин хезмәтләрен дәрәсләрдә файдалану актуаль.

Шул хезмәтләр аша укучыларны мөстәкыйль фикер йөртәргә һәм нәтижә ясарга өйрәтү, миһербанлылык, игелеклелек, әйләнә-тирәгә игътибарлылык, инсафлылык кебек сыйфатлар тәрбияләргә омтылу зарур.

Бүгенге жәмгыятькә фәннәрне яхшы үзләштергән, ижади фикерләүче һәм үз белемен мөстәкыйль рәвештә өзлексез күтәрә белүче кешеләр кирәк. Заман мәктәпләр, мәчет каршындагы мәдрәсәләр алдына түбәндәге бурычларны куя: катлаулы, һаман үзгәрәп торучы шартларда яшәргә, эшләргә, социаль кыйммәтләр системасында үз урынын табарга сәләтле шәхес тәрбияләү. Мәктәп, мәчет каршындагы мәдрәсәләр алдына андагы укыту-тәрбия процессын Риза Фәхреддиннең бүгенге милли мәгариф өчен дә әһәмиятен югалтмаган педагогик хезмәтләреннән башка күз алдына китерү һич тә дәрәс булмас иде. Чөнки галимнен өйрәтүләре бүгенге заман таләпләренә дә аваздаш.

Без үзбездә алга Ризаэддин Фәхреддин ижатын, уку-укыту өлкәсендәге эшчәнлеген өйрәнүне максат итеп куюны тәкъдим итәм.

Белемле кеше тәрбияле дә, тәрбиясез дә булырга мөмкин. Ә тәрбияле кеше, әлбәттә, һәрдаим үзбелемен күтәрү өстендә эшләчәк. Укытуның нигезе – тәрбия. Тәрбия эшенең камиллеккә ирешү икәннен күрсәтеп, Р. Фәхреддин түбәндәге сүзләрен китерә: “Тәрбиясе булмаган жирдә гүзәл ашлык житешмәгән кебек, тиешле тәрбия бирелмәгәнлектән, гүзәл кеше дә житешмәс”. Укытучы дәрәс алып баручы гына түгел, ул тәрбияче дә. Бу өлкәдә мөгаллимнең осталыгы, камиллеге ни дәрәжәдә югары булырга тиешлегенә

СОВРЕМЕННЫЙ МУСУЛЬМАНСКИЙ МИР

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
РОССИЙСКОГО ИСЛАМСКОГО ИНСТИТУТА
www.islamjournal.ru

Бикбулатова М. С. Р. Фәхрединне укв-тәрбия өлкәсендә куллану [Электронный ресурс] / М. С. Бикбулатова // Современный мусульманский мир: электрон. журн. – 2017. – № 1. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM). Систем. требования: Pentium III, процессор с тактовой частотой 800 МГц; 128 Мб; 10 Мб; Windows XP/Vista/7/8/10; Acrobat 6 x.

Современный мусульманский мир. 2017. №1. ID 10

ISSN: 2587-6848

Свидетельство о регистрации СМИ: ЭЛ № ФС 77 - 69532 от 25.04.2017

басым ясап, Р. Фәхрединнов болай ди: “Йомшак күнеллелеге белән мәрхәмәтен, сабырлыгы белән игътибарын, белемнәрен һәм тырышлыгын эш кагыйдәсе иткән укучылар бу вазифаны кимчелексез үти белерләр”. Р. Фәхредин кешене кеше итеп күрсәтүче иң күркәм сыйфат булган гүзәл холькны атый. Моңа ирешү өчен баланы бишектән үк тәрбияләргә кирәк дигән карашта тора һәм иң беренче ата-ананы тәрбияләүгә әһәмият бирә. Бер-бер артлы үзен “Тәрбияле хатын”, “Тәрбияле ана” һ. б хезмәтләрен яза.

Ризаэддин Фәхредин баланы туган көннән башлап тәрбия итәргә кирәк, ди. Бала тәрбияләү хатыннарын гайлә эчендәге бурычы гына түгел, ә барлык жәмгыять каршындагы җаваплы бурычы, ди ул. Галим мәктәпкәчә һәм мәктәп яшендәге балаларны тәрбияләү алымнарын да жентекләп өйрәтә.

Мәшһүр татар галиме, педагог, рухани, энциклопедик белем иясе, рухи-иҗтимагый тормышның төрле тармакларында йөзләргә кыйммәтле хезмәтләр иҗат иткән Р. Фәхрединнең татар халкына калдырган дини мирасы турында укучыларга җиткерү, милләтебезнең киләчәгә хәтеренә беркетү һәр татар мөгаллименен изге бурычыдыр.

Үзен “Тәрбияле бала” исемле китабында остазыбыз Р. Фәхредин болай дип яза: “Алтыннан да кыйммәтле, оҗмах нигъмәтләреннән дә кадерле булган нәрсә – тәрбияле баладыр. Тәрбияле бала дөньяда жанга шатлык китерер, дөнья байлыгына бирелми, берни белән дә алыштырылмый.” Сабый чакта нинди тәрбия алу – бала өчен зур әһәмияткә ия.

Бүгенге укучыларнын гыйлем, яхшы тәрбия алырга тулы мөмкинлекләре бар. Безгә бары тик гыйлем алуга тырышыш, теләк һәм омтылыш тәрбияләргә кирәк. Безнең кулларда балалар язмышы. Безнең укучыларыбыз, Р. Фәхредин теләгәнчә, бөтен яктан да үрнәк балалар булып үссеннәр һәм милләтебез горуранлыклы шәхесләр булсыннар иде.

Р. Фәхредин гасырлар буе тупланган, тормышта күп мәртәбәләр инанган һәм үз шәхесендә дә шәкелләшкән күркәм дини-әхлакый һәм инсани сыйфатларны үз укучыларына һәм тыңлаучыларына да җиткерергә тырыша. Аның “Нәсыйхәт”, “Тәрбияле ана”, “Тәрбияле бала” һәм шул төрдәге башка китаплары адресатының аныклығы, вәгазь-киңәшләренен тормышчанлыгы һәм үтемлелеге белән чын мәгънәсендә педагогик эсбап кебек. Ә инде олуг остазның “Жәвамигуль кәлим шәрхе” хезмәте адәм балаларын тәрбияләүнең тиңсез бер дәрәслеге рәвешендә кабул ителә. Пәйгамбәрәбез Мөхәммәд галәйхиссәләмнең 344 хәдисен шәрехләүгә корылган бу китапта яшәеш-тереклекнең бик күп төрле мәсьәләләре яктыртылыш таба. Аның өчен фикри тирәнлек, комплекслылык, тел-стильнең үтемлелеге хас. Ризаэддин хәзрәт

СОВРЕМЕННЫЙ МУСУЛЬМАНСКИЙ МИР

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
РОССИЙСКОГО ИСЛАМСКОГО ИНСТИТУТА
www.islamjournal.ru

Бикбулатова М. С. Р. Фәхрединне укв-тәрбия өлкәсендә куллану [Электронный ресурс] / М. С. Бикбулатова // Современный мусульманский мир: электрон. журн. – 2017. – № 1. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM). Систем. требования: Pentium III, процессор с тактовой частотой 800 Мгц; 128 Мб; 10 Мб; Windows XP/Vista/7/8/10; Acrobat 6 x.

Современный мусульманский мир. 2017. №1. ID 10

ISSN: 2587-6848

Свидетельство о регистрации СМИ: ЭЛ № ФС 77 - 69532 от 25.04.2017

тәрбияви процесста аеруча хатын-кызның зур роль уйнавына игътибар итә. Аның фикеренчә, милләтнең киләчәге, ниндигеге турыдан-туры хатын-кызларның тәрбияле, белемле, әхлаклы булуына, аларның ана буларак үз вазыйфаларын ничек үтәүләренә бәйле. Мәгълүм ки, Р. Фәхрединне язучы буларак таныткан күләмле ике әсәре бар: “Сәлимә, яки Гыйффәт” (1899), “Әсма, яки Гамәл вә жәзи” (1903). Бу язмаларның исемендә һәм үзәгендә хатын-кызлар торы тирән символик мәгънәгә ия. Сәлимә, Әсма образлары аркылы автор хатын-кызларга үзенең ихтирам-хөрмәтен, сөю-мәхәббәт, гаилә кору, намус-гыйффәтлелек турында карашларын шактый калку итеп гәүдәләндерә.

Р. Фәхредин карашларында гыйлем-мәгърифәт гаять мөһим урынны били. Үз эшчәнлегенең асыл максатын ул “милләтебезне укытуда һәм гыйлем” өйрәтүдә күрә. Аның фикеренчә, “гыйлемнән башка байлык, байлыктан башка гыйлем булмас. Ягъни гыйлемсез милләт баемас вә алга китмәс, баемаган милләт гыйлем өйрәнә алмас”. Фикерсез, надан миллионнарның эшен зиһенле, фикерле бер кеше хәл итә. Халык саны белән түгел, ә белемле, тәрбияле булуы белән көчле. Р. Фәхрединнең бер язмасында мондый юллар бар: “Әдип вә галимнәре булмаган халык бәхетсез, мәшһүр кешеләрен оныткан халык сакланмас; әдәбияты булмаган халык рухсыз”. Икенче бер урында ул “әдәбияттан мәхрүм халык – телсез вә милли тарихы булмаган халык – жирсездер”, – дип тә куя [2, б.3]. Ризаэддин хәзрәтнең әдәби ижаты һәм әдәбият фәне өлкәсендәге эшчәнлегенә хакында инде безнең берничә мәртәбә сөйләгәнбез һәм язганыбыз бар [3, б.108–129; 4, б.123–131; 5, 62–68]. Шуңа күрә биредә ул мәсьәләгә махсус тукталмыйбыз, бары шунысын гына искәртәбез: Ризаэддин хәзрәт язмалары, элеккеге традицияләренә дәвамны рәвешендә, синкретик характерда, ягъни аларда әдәби, гыйльми, дини, әхлакый, әдәби-тәнкыйди башлангычлар еш кына табигый тәстә үрелеп бара. Мәсәлән, “Сәлимә” әсәрендә тәп сюжет сызыгына бәйле рәвештә “Казан”, “Идел”, “Болгар”, “тәрки кавемнәр”, “шигыйлар” һ. б.лар хакында тарихи-географик мәгълүматлар бирелә. “Асар”ның кереш мәкаләсендә, “гыйлем”; “галим” тәшенчәләре хакында сүз барганда, автор әдәби сөйләмгә хас булган сурәтләрне куллана: “Фән юлында жиләк кебек газиз гомерләр, юкә балыннан татлырак вакытлар вә иң ләззәтле йокылар, мең тәрле рәхәт чак һәм теләкләр фида вә корбан ителәләр. Бу дәрәжәдә булган нәфесне тыюлар вә рәхмәтләр соңында теләгән гыйлеменнән әлеш алса, ул зур бәхет санала. Шуңа дәрәжәдә ки, әстендә гади чикмән булган хәлдә, дәнъя байлыгына күзе тәшмәс, үзенең хәленә монасыб бирелгән доктор, профессор, хәким, фәйләсүф, бәек галим исемнәрен

СОВРЕМЕННЫЙ МУСУЛЬМАНСКИЙ МИР

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
РОССИЙСКОГО ИСЛАМСКОГО ИНСТИТУТА
www.islamjournal.ru

Бикбулатова М. С. Р. Фәхрединне укы-тәрбия өлкәсендә куллану [Электронный ресурс] / М. С. Бикбулатова // Современный мусульманский мир: электрон. журн. – 2017. – № 1. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM). Систем. требования: Pentium III, процессор с тактовой частотой 800 Мгц; 128 Мб; 10 Мб; Windows XP/Vista/7/8/10; Acrobat 6 х.

Современный мусульманский мир. 2017. №1. ID 10

ISSN: 2587-6848

Свидетельство о регистрации СМИ: ЭЛ № ФС 77 - 69532 от 25.04.2017

алыштырырга риза булмас” [1, б.22]. Әдип аңлавынча, “әхлак берлә әдәбият бергә булып. Бер кавемнең әдәбияты нинди рәвештә булса, әхлагы да шул рәвештә булып”[5, б.105].

“Укытуның нигезе – тәрбия... Тәрбия булмаган жирдә...гүзәл кеше дә житешмәс”–, ди Риза казый. Ризаәддин Фәхрединнең күпкырлы ижатын, мирасын өйрәнү укыту-тәрбия процессында тиешле урын алырга тиеш. Аның хезмәтләре жәмгыятькә лаеклы шәхес тәрбияләргә ярдәм итә. Ул давамлы булсын һәм илкүләм югарылыкка күтәрелсен иде.

Р. Фәхрединнең эшчәнлеге, аның бай мирасы хәзергене элеккеге белән бәйли, бүгенгенең күп кенә сорау-ихтияжларына җавап бирә. Бу олуг зат белән очрашу күңелләргә пакъли, зиһенне баета, әби- бабайларның рухы белән тоташтыра. Олуг мәгърифәтченең исем- атамаларындагы канәгатьләнүне, унайлыкны, килештерүне, затлылыкны, нәфислекне, горурылыкны белдерүче “риза” һәм “фәхер” компонентлары да аның җисемәнә туры килеп торалар. Ризаәддин хәзрәтнең мирасы инсаннарны ризалата, күңелләрен бизи, нурландыра.

Диңгездәй гыйлем иясе, милли тарихыбызның йөзек кашларыннан булган гажәеп шәхесне олылау, биниһая киңкырлы ижатын кадәри хәл барлау, аңа фәнни жирлектә үлчәмле бәя бирү – бүген безнең жәмгыятебез алдында торган җаваплы вә саваплы бурычларның берсе. Шушы изге бурычны асыл юнәлешебез итеп алсак, без максатыбызга, һичшиксез, ирешербез.

Мәкаләне Ризаәтдин Фәхрединнең сүзләре белән тәмамлыйм:
“Артыгызда гүзәл бер исем калдырыр өчен тырышыгыз. Чөнки адам баласы вафат булып, ләкин гүзәл исеме вафат булмас, мәңге калыр”.

СОВРЕМЕННЫЙ МУСУЛЬМАНСКИЙ МИР

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
РОССИЙСКОГО ИСЛАМСКОГО ИНСТИТУТА
www.islamjournal.ru

Бикбулатова М. С. Р. Фәхреддинне укы-тәрбия өлкәсендә куллану [Электронный ресурс] / М. С. Бикбулатова // Современный мусульманский мир: электрон. журн. – 2017. – № 1. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM). Систем. требования: Pentium III, процессор с тактовой частотой 800 МГц; 128 Мб; 10 Мб; Windows XP/Vista/7/8/10; Acrobat 6 х.

Современный мусульманский мир. 2017. №1. ID 10

ISSN: 2587-6848

Свидетельство о регистрации СМИ: ЭЛ № ФС 77 - 69532 от 25.04.2017

Кулланылган әдәбият исемлеге

1. Р. Фәхреддин. Нәсыйхәт / Фәхреддин Р. – Казан : Мәгариф, 2005.
2. Р. Фәхреддин мирасын укыту-тәрбия процессында файдалану. – Казан, 2004.
3. Р. Фәхреддин: Мирасы һәм хәзерге заман. Мәкаләләр жыйнагы. Казан, 16 ноябрь, 1999 ел. / редкол. : Р. М. Әмирханов [и др.]. – Казань : Изд-во Ин-та истории АН Республики Татарстан, 2003. – 332 с.
4. Р. Әмирхан. Р. Фәхреддин мирасын барлау юлында / Р. Әмирхан. – 5 б.
5. Хәйри Ә. Р. Фәхреддин әсәрләрендә тәрбия-әхлак мәсьәләләре / Ә. Хәйри. – 171б.

СОВРЕМЕННЫЙ МУСУЛЬМАНСКИЙ МИР

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
РОССИЙСКОГО ИСЛАМСКОГО ИНСТИТУТА
www.islamjournal.ru

Бикбулатова М. С. Р. Фәхрәддинне укы-тәбия өлкәсендә куллану [Электронный ресурс] / М. С. Бикбулатова // Современный мусульманский мир: электрон. журн. – 2017. – № 1. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM). Систем. требования: Pentium III, процессор с тактовой частотой 800 МГц; 128 Мб; 10 Мб; Windows XP/Vista/7/8/10; Acrobat 6 х.

Современный мусульманский мир. 2017. №1. ID 10

ISSN: 2587-6848

Свидетельство о регистрации СМИ: ЭЛ № ФС 77 - 69532 от 25.04.2017

Bikbulatova Milyausha
specialist in educational and methodical activities, Department Islamic Economics and Management, Russian Islamic University, Kazan
mila.3580@mail.ru

THE APPLICATION OF WORKS BY R. FAKHRETDIN IN THE EDUCATIONAL SPHERE

The article studies the possibility to increase the level of students' thinking, as well as in the development of national education using the works of R. Fakhretdin. The author sees the main task of teaching as the ability to make their own conclusions and estimations about surrounding reality, to cultivate the compassion, responsibility, good, sensibility, consciousness and responsibility for their actions.

Key words: education, profession, labor, education, spiritual culture, young generation, compassion, responsibility, good, environment, sensibility.

© АНО СНОЛД «Партнёр», 2017

© Бикбулатова М. С., 2017

Учредитель и издатель журнала:

Автономная некоммерческая организация содействие научно-образовательной и литературной деятельности «Партнёр»

ОГРН 1161300050130 ИНН/КПП 1328012707/132801001

Адрес редакции:

430027, Республика Мордовия, г. Саранск, ул. Ульянова, д.22 Д, пом.1
тел./факс: (8342) 32-47-56; тел. общ.: +79271931888;

E-mail: redactor@anopartner.ru

О журнале

- ✓ Журнал имеет государственную регистрацию СМИ и ему присвоен международный стандартный серийный номер ISSN.
- ✓ Журнал является официальным изданием. Ссылки на него учитываются так же, как и на печатный труд.

СОВРЕМЕННЫЙ МУСУЛЬМАНСКИЙ МИР

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
РОССИЙСКОГО ИСЛАМСКОГО ИНСТИТУТА
www.islamjournal.ru

Бикбулатова М. С. Р. Фәхрединне укв-тәбия өлкәсендә куллану [Электронный ресурс] / М. С. Бикбулатова // Современный мусульманский мир: электрон. журн. – 2017. – № 1. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM). Систем. требования: Pentium III, процессор с тактовой частотой 800 МГц; 128 Мб; 10 Мб; Windows XP/Vista/7/8/10; Acrobat 6 x.

Современный мусульманский мир. 2017. №1. ID 10

ISSN: 2587-6848

Свидетельство о регистрации СМИ: ЭЛ № ФС 77 - 69532 от 25.04.2017

- ✓ Редакция осуществляет рецензирование всех поступающих материалов, соответствующих тематике издания, с целью их экспертной оценки.
- ✓ Журнал выходит на компакт-дисках. Обязательный экземпляр каждого выпуска проходит регистрацию в Научно-техническом центре «Информрегистр».
- ✓ Журнал находится в свободном доступе в сети Интернет по адресу: www.islamjournal.ru. Пользователи могут бесплатно читать, загружать, копировать, распространять, использовать в образовательном процессе все статьи.

Прием заявок на публикацию статей и текстов статей, оплата статей осуществляется через функционал Личного кабинета сайта издательства "Партнёр" (www.anopartner.ru) и не требует посещения офиса.